

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ(SOCIAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT OF STUDENTS) – діяльність соціального педагога з надання превентивної та оперативної допомоги індивіду (студенту, викладачу), колективу (академічній групі) у вирішенні їх соціально-педагогічних проблем у процесі життєдіяльності, спрямована на створення умов та забезпечення найбільш вдалої підтримки даних категорій клієнтів, стимулювання усвідомлення сутності проблеми, що виникає (виникла), засобів її подолання, а також мотивування до самостійності та активності в цьому.

Соціально-педагогічна підтримка – це особливий вид соціально-педагогічної діяльності. Поняття «підтримка» введено в педагогіку відносно нещодавно Н.Б. Криловою і отримало розвиток у роботах О.С. Газман та інших дослідників, які розглядають її як професійну діяльність педагогів у загальноосвітніх закладах, спрямовану на надання допомоги дітям у вирішенні їх проблем. Практично одночасно з'являються поняття «соціальна підтримка», «педагогічна підтримка», «психолого-педагогічна підтримка», «медико-психолого-педагогічна підтримка» і «соціально-педагогічна підтримка» (О.В. Безпалько, Т.К. Селевко, В.В. Сєріков та ін.).

Соціальна підтримка трактується як: 1) система заходів суб'єктів соціально-педагогічної роботи, спрямована на вирішення проблем осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, шляхом надання їм допомоги чи необхідних видів соціальних послуг; 2) система заходів, спрямована на створення умов, що дозволяють забезпечити соціальну захищеність людей. Найбільш поширеними видами соціальної підтримки є матеріальна, психологічна, педагогічна, правова (юридична). Наукові дослідження таких вчених, як О. Безпалько, Г. Лактіонової, І. Зверєвої дає підстави стверджувати, що підтримка і супровід можуть розглядатися як взаємоперехідні та взаємовключні процеси соціально-педагогічної діяльності, необхідні одній і тій же людині на різних етапах її життєдіяльності. Соціальний супровід – одна з форм соціальної підтримки, що спрямовується на підтримку природно обумовлених реакцій, процесів і станів особистості.

Оскільки слово «підтримка» частіше використовується у сполученні «допомога і підтримка», варто уточнити співвідношення цих термінів. Підтримка означає «надання допомоги», тому якщо допомога – це певна система заходів, реалізація яких має на меті

полегшення, то підтримка є власне реалізацією цієї системи заходів, тобто діяльністю з надання допомоги. У випадку соціально-педагогічної підтримки допомога, що надається дітям, полягає у тому, що фахівці виявляють, визначають та вирішують проблеми дітей, які опинилися в ситуації, коли порушуються їхні базові права.

У 50-х роках ХХ ст. з'явилися різноманітні течії у психологічній, психіатричній, психотерапевтичній, соціальній та релігійній практиці, які зумовили появу специфічної галузі людської діяльності – наставництва, консультування, і професій соціального працівника, соціального педагога, практичного психолога. Діяльність спеціалістів такого профілю спрямована на вирішення соціально-психологічних і особистісних проблем громадян, превентивних заходів. Інституалізація психологічної допомоги викликала появу двох принципово нових видів послуг і професій: соціальної допомоги (сприяння вирішенню проблем людини); психологічної допомоги (консультування з проблем людини).

Соціально-педагогічна підтримка спрямована на соціалізацію особистості, набуття нею певних *характеристик*: ставлення до іншої людини як до самоцінності; здатність до самовіддачі як умова чи спосіб реалізації такого ставлення до інших людей; творчий характер життєдіяльності; можливість самому проектувати майбутнє; внутрішня відповідальність перед собою, іншими людьми, минулим та майбутнім; прагнення до розуміння змісту життя.

Залежно від об'єкта виділяють наступні *види* підтримки:

- По відношенню до індивіда (студента) – означає стати опорою для особистості в ситуації розвитку та самовизначення; надати допомогу в чому-небудь; приєднатися до його думки, дій, вчинків у певних ситуаціях.
- По відношенню до викладача (куратора) – виявляється в участі в його виховних проявах у конкретній ситуації; допомога та підтримка його ініціатив, творчості у соціально-педагогічній діяльності по відношенню до конкретної особистості, академічної групи.
- По відношенню до колективу (академічної групи) – проявляється в участі у соціально-педагогічній діяльності активу, організаторській та практичній діяльності, різних цілеспрямованих починаннях та активних діях, з метою накопичення досвіду продуктивної діяльності; допомога активу та окремим членам колективу у прояві

ініціативи, творчості для досягнення особистої та колективної успішності; схвалення та приєднання до думки та дій окремих членів колективу, мікрогруп колективу з метою підвищення виховного впливу.

Соціально-педагогічна підтримка існує у всіх сферах суспільного життя, в тому числі і в освіті. Однак, специфіка соціально-педагогічної підтримки полягає в тому, що вона виникає там і тоді, коли людина взаємодіє з соціумом і зіштовхується під час цієї взаємодії з проблемами. Процес соціально-педагогічної підтримки інституалізований і здійснюється спеціально підготовленими кадрами. Соціально-педагогічна підтримка сприяє: оволодінню людиною досвідом поведінки; виконанню певних функцій, необхідних для реалізації соціально-педагогічної ролі в соціумі; засвоєнню певних норм та правил; формуванню відповідних соціальних якостей особистості (соціальне виховання), готовності бути членом різних соціальних груп (соціальне формування).

За критеріями оцінки інфраструктури соціально-педагогічної підтримки можна виділити різні сфери її прояву:

1. За інституційним критерієм – відомчі заклади освіти (вищий навчальний заклад) та внутрішньовідомчі (соціальна служба для молоді, комплексні та науково-дослідні центри).
2. За віковим критерієм – студентська молодь, викладачі та співробітники ВНЗ.

Соціально-педагогічна технологія підтримки – це найбільш оптимальна послідовність спільної взаємодії соціального педагога (підтримуючого, суб'єкта підтримки) і об'єкта підтримки (студента, викладачів, академічних груп), що дозволяє забезпечувати раціональне самовиявлення об'єкта в конкретній ситуації, необхідній для успішної реалізації процесу навчання, життєвого та професійного самовизначення. Соціально-педагогічні технології підтримки можуть бути об'єднані у групи:

I група – технології, що пов'язані з реалізацією загальних процесів, і відповідають меті та завданням соціально-педагогічної підтримки. Це технології соціальної освіти, соціального виховання, соціального формування, соціального загартування, соціального становлення, що в сукупності забезпечують соціалізацію та соціальний розвиток особистості.

II група – специфічні технології соціально-педагогічної підтримки за функціональною ознакою: діагностування, оцінювання, прогнозування, моделювання,

проекування, програмування. Крім того, до них належать технології планування, реалізації мети і завдання соціально-педагогічної підтримки, здійснення зворотного зв'язку та інформаційне забезпечення життєдіяльності людини залежно від соціально-педагогічної ситуації, що склалася.

III група – ситуаційні соціально-педагогічні технології: адаптації, анімації, компенсації, консультування, контролю, корекції, мобілізації, забезпечення, патрунування, посередництва, просвіти, профілактики, реабілітації, стабілізації, терапії, експертизи.

Згідно із новим Законом України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 р.), одне з основних завдань вищого навчального закладу – це забезпечення фізичного розвитку особистості шляхом фізичного виховання, фізичної реабілітації та рекреації, здійснення культурно-виховної діяльності, що безпосередньо пов'язано із вдосконаленням роботи Студентських соціальних служб для молоді або відділів соціальних служб вишів.

Література

1. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої. — К., Сімферополь : Універсум, 2012. — 536 с.
2. Безпалько О. В. Соціальна підтримка / О. Безпалько ; за заг. ред. І. Д. Зверєвої // Соціальна педагогіка : мала енциклопедія. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — С. 99.
3. Лактіонова Г. Соціальний супровід / соціальне супроводження / Г. Лактіонова ; заг. ред. І. Д. Зверєвої / Соціальна педагогіка : мала енциклопедія. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — С. 255—256.